

Korte risicobeoordeling

***Thaumatotibia leucotreta* (Meyrick) (EU-Q)**

Naam waaronder gereguleerd: *Thaumatotibia leucotreta* (Meyrick)

Categorie: insecten en mijten (Lepidoptera)

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen; uitbraken in Nederland en Italië zijn uitgeroeid (EPPO Global Database, 17.09.2019).

Buiten de Europese Unie: Israël en de meeste Afrikaanse landen ten zuiden van de Sahara (EPPO Global Database, 06.12.2019).

Waardplanten

Polyfaag organisme. Voor Nederland is dit organisme met name relevant voor de bedekt teelt van:

- *Capsicum annuum* L. (paprika en Spaanse peper)
- *Rosa* L. (roos)

Belangrijkste pathways

1. Vruchten van *Capsicum* L.
2. Snijbloemen van *Rosa* L.
3. Vruchten van *Citrus* L.

Thaumatotibia leucotreta heeft een brede waardplantenreeks. Intercepties en vondsten tijdens importinspecties zijn er (vooral) op vruchten van *Capsicum* en *Citrus* en op snijbloemen van *Rosa*. Vruchten van *Capsicum* worden voor Nederland als belangrijkste pathway gezien omdat teelt en handel in dezelfde gebieden plaats vindt. Tot nu toe zijn twee besmettingen gevonden in de teelt van *Capsicum* die vermoedelijk het gevolg waren van import van besmette vruchten. Hieronder wordt daarom alleen deze pathway (nr. 1) besproken.

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	3	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	3	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	1	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	2	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	4	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	4	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	1	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 5 [1-5]

Biologie

Eitjes en larven kunnen aanwezig zijn in de vruchten

Wet- en regelgeving

Het organisme heeft de Q-status sinds 1 januari 2018. Sinds die datum gelden er bijzondere eisen voor vruchten van *Capsicum* afkomstig uit landen op het Afrikaanse continent, Kaapverdië. Sint Helena, Madagascar, La Reunion, Mauritius en Israël: vruchten moeten afkomstig zijn uit een 'pest free country', 'pest free area', 'pest free production place' of moeten een effectieve koudebehandeling of andere effectieve na-oogst behandeling hebben ondergaan of moeten zijn onderworpen aan een 'effective systems approach' (de laatste optie sinds 1 september 2019) (Uitvoeringsverordening 2019/2072, Bijlage VII, 62).

Vondsten en intercepties

De uitbraken in Nederland en Italië dateren van voor de instelling van de Q-status en bijzondere eisen aan vruchten. In de periode 1 september 2018 tot 17.09.2019 zijn er 131 intercepties genotificeerd op vruchten van *Capsicum*, waarvan 18 keer door Nederland (Europhyt, 17.09.2019).

Score

Gezien het grote aantal onderscheppingen is de inschatting dat het organisme vaker dan 3 keer per jaar binnenkomt (score 5).

P2 (transfer): 3 [1-5]

De kans op transfer vanaf een eindproduct van een organisme dat zich alleen in kassen kan vestigen is zeer klein (score 1) tenzij het product of afval van het product in de nabijheid van kassen wordt verwerkt. In dat geval is de score 3. In hoeverre er nu nog *Capsicum*-vruchten afkomstig uit regio's waar het organisme voorkomt in kassengebieden in Nederland worden verpakt/gesorteerd is niet bekend. Er wordt uitgegaan van het worst-case scenario dat dit nog steeds gebeurt (score 3).

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

De teeltwisseling bij paprika en Spaanse peper kan beperkend zijn voor vestiging van het organisme. Bij besmetting van een beperkt aantal bedrijven is de kans aanwezig dat tijdens de teeltwisseling het organisme wordt geëlimineerd via vrijwillige maatregelen.

P4 (kans overleven uitroeiactie): 1 [1-4]

Tot nu zijn twee besmettingen gevonden. De eerste in 2009 is via vrijwillige maatregelen geëlimineerd (het organisme had toen nog niet de status Q-waardig) en in 2013 via officiële maatregelen.

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

Consumptieteelt: het organisme kan waarschijnlijk goed worden bestreden tijdens de teelt van paprika en Spaanse peper, ook omdat tijdens de oogst veel exemplaren worden 'weggeplukt'. Bij de teeltwisseling kan het organisme volledig worden geëlimineerd van het bedrijf (zie ook P4). Zowel in 2009 als in 2013 (zie hierboven) ging het om een laag besmettingsniveau en is het organisme geëlimineerd.

Sierteelt: het organisme tast de knoppen van rozen aan en kan de roos zo onverkoopbaar maken. Bestrijding kan lastig zijn, wat ook wordt gesuggereerd door het grote aantal vondsten van het

organisme in snijrozen uit Afrika. Bestrijding van het organisme kan lastiger zijn dan bij paprika en Spaanse peper omdat rozenplanten meerdere jaren in de kas staan voordat ze worden vervangen. Zo kan een populatie van *T. leucotreta* zich makkelijker opbouwen in een kas. Kwantitatieve informatie (opbrengstverlies/kosten gewasbescherming) over schade in kasrozen is niet gevonden in de literatuur.

Gemiddelde score (paprika, Spaanse peper en roos): 3.

Mate van verspreiding: 1 [1-4]

Indien het organisme zich vestigt is de verwachting dat het aantal besmette bedrijven/percelen per jaar maximaal 10% zal zijn bij paprika en Spaanse peper omdat tijdens de teeltwisseling het organisme (in de regel) zal worden geëlimineerd (score 1). Bij roos kan dit percentage mogelijk hoger worden omdat er continu een gewas in de kas staat. Het areaal paprika is veruit het grootst en daarom de gemiddelde score 1.

Productiewaarde-teelt: 5 [1-6]

De totale productiewaarde van paprika, Spaanse peper en roos is meer dan 250 miljoen euro (score 6).

Impact op groene ruimte: 1 [1-5]

Het organisme kan zich waarschijnlijk niet buiten vestigen.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Het organisme is gereguleerd in meerdere derde landen waaronder de Verenigde Staten (VS). Na vondst in de VS in Spaanse pepers uit Nederland in 2009 was er een tijdelijk invoerstop van paprika's en Spaanse pepers uit Nederland. Productieplaatsvrijheid kan lastig te waarborgen zijn door natuurlijke verspreiding van het organisme. Opbouw van grote populaties in kassen wordt niet verwacht en daarmee lijkt de kans op natuurlijke verspreiding tussen kassen niet groot (daarom score 3 en niet 4). NB de daadwerkelijke impact zal afhangen van de eisen die importerende landen stellen (dit geldt voor alle organismen). Indien de eis is dat vruchten uitsluitend afkomstig mogen zijn van productieplaatsen met bijvoorbeeld gaas in de ramen en 'double doors' zal de impact zeer groot zijn omdat de (meeste) bedrijven daaraan niet kunnen voldoen.

Productiewaarde-export: 6 [1-6]

Zie Productiewaarde-teelt

4. Referenties

EPPO (2013) Pest risk analysis for *Thaumatotibia leucotreta*. EPPO, Paris. Available at http://www.eppo.int/QUARANTINE/Pest_Risk_Analysis/PRA_intro.htm
<https://gd.eppo.int/taxon/ARGPLE/documents>

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.